

Izjave vseh dan razen sobot, nedelj
in praznikov.
Issued daily except Saturdays,
Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravljalni preestri:
3057 S. Lawndale Ave.
Office of Publication:
3057 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXIX. Cena lista je \$6.00 Entered as second-class matter January 18, 1935, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO, ILL., TOREK, 3. MARCA (MARCH 3), 1936. Subscription \$6.00 Yearly STEV.—NUMBER 44

Generalna stavka prihaja v Akronu

New York na pragu velike stavke hišnih nameščenec v 20,000 poslopijih. Pogajanja z lastniki nebotičnikov in apartmentnih stanovanjskih hiš, traja joča dva meseca, so bila zama. Stavka je bila deloma v teku že v nedeljo

Akron, O., 2. marca. — Centralni odbor delavskih unij v Akronu je v soboto zvečer pooblastil poseben komitej, da lahko vsak čas okliče generalno stavko vseh organiziranih delavcev v mestu, če kavčukarske družbe ali oblasti nastopijo s silo proti stavkarski blokadi kavčukarskih tovoren Goodyear Tire & Rubber Company. Komitej, ki šteje 25 članov, je takoj stopil v zvezo z voditelji stavke. Dalje je bil imenovan pododbor trinajstih članov, ki ima obiskati šerifa, župana, policijskega načelnika in državnega pravdnika ter jih seznaniti s sklepom unij. Pododbor je to storil večerj.

Okrog 14,000 delavcev v Goodyearovih kavčukarskih tovarnah je zastavko zahtevo za kolektivno pogajanje in stabiliziranje mezd in delovnih ur. Proti stavkarjem je bila izdana sodnijska injunkcija, toda stavkarji so injunkcijo ignorirali in blokirali tovarne z močnimi delavskimi stražami od vseh strani.

New York, 2. marca. — Okrog 130,000 delavcev, nameščenih v 20,000 poslopijih (operaterji dvigal ali liftov, kurjači, snalilci, hišne telefonistke itd.) v mestu New Yorku, je bilo danes jutru pozvanih v stavko. Pogajanja, ki so trajala dva meseca med odborom unije hišnih nameščenec (Building Service Employees' Union) in zastopniki lastnikov nebotičnikov ter ostalih komercialnih in stanovanjskih (apartmentnih) poslopij, so bila zadnji teden končana brez uspeha in predsednik organizacije, James J. Bambrick, je izjavil, da je ostala edina še stavka.

Stavka se je začela že večerj v 270 poslopijih v Manhattanu in okrog 30 stanovanjskih poslopij v Bronxu. Predsednik unije Bambrick je sinoči naznanil, da stavka se danes raztegne na distrikt v okolici postaje Grand Central, finančni distrikt in okrožje s tovarnami oblačilne industrije. Nameščenici zahtevajo zvišanje plače in skrajšanje delovnika.

"Lastniki poslopij morajo sprejeti naše pogoje, če se hočejo izogniti stiski, druge poti ni", je bila zadnja beseda organizacije. Predstavnik lastnikov so na drugi strani naznanili, da bodo odprli posredovalnico za namaganje stavkokazov.

Po izjavah mogoče so prizadeti sledeči distrikti s številom nameščenec: Midtown, 1600 poslopij in 27,000 nameščenec (v večjem delu komercialna poslopja in veliki hoteli); Grand Central, 1600 poslopij in 35,000 nameščenec; Upper East side, 3000 stanovanjskih hiš in 25,000 delavcev; trgovski distrikt ob splojni Broadway ulici, 900 poslopij in 17,000 nameščenec; Washington Heights, 1200 stanovanjskih hiš in 6000 nameščenec; Harlem (zamorski distrikt), 1100 stanovanjskih in komercialnih hiš in 7000 nameščenec.

Delavska stranka v Avstraliji zedinjena
Canberra, Avstralija, 2. marca. — Frakcije delavske stranke v Avstraliji, ki so bile sprte zadnjih pet let, so se te dni zedinile in stvorile enotno delavsko fronto. Spor je bil poravnani pravčasno pred volilno kampanjo za splošne volitve v Avstraliji, ki pridejo v prihodnjem letu.

Domače vesti

Novi grobovi na vseh straneh
Osage, W. Va. — Po dolgi in mučni bolezni želodčnem raku je tu umrla Franciška Tekavec, roj. Kovachi, stara 56 let in doma od nekdaj na Dolenjskem. Tu zapuša moža, tri sinove in tri hčere, brata v Penni in drugega brata nekje v Minnesoti. Bila je članica SNPJ.

V Clevelandu je naglo umrla Rose Opič, članica društva 137 SNPJ.

V Denverju, Colo., je umrla 22-letna Ana Težak. Podlegla je operaciji na vnetem slepiču in pljučnici. Tamkaj je umrl tudi 12-letni Edvard Glivar, katerega je zadela srčna kap.

Nov grob v starem kraju
Bentleyville, Pa. — Frances Humar je prejela žalostno vest, da je v Haterdoški pri Logatcu na Notranjskem umrla njena mati v starosti 94 let. V Ameriki zapuša sina in hčer, v starem kraju pa štiri sinove in dve hčeri.

12,626,000 brezposelnih v januarju

Porast brezposelnosti največja v petih letih

Washington, D. C., 2. marca. — Ameriška delavska federacija poroča, da je bilo v zadnjem januarju 12,626,000 brezposelnih delavcev v Združenih državah. Ta porast brezposelnosti v omenjenem mesecu — v decembru je bilo nekaj čez 11 milijonov brezposelnih po statistiki ADF — ki znaša 1,229,000, je največja v zadnjih petih letih.

Poročilo se glasi, da porast brezposelnosti v Združenih državah v januarju lanskega leta je znašala 699,000. Presežek letošnje porasti je bil le v januarju 1931, ko je 1,328,000 delavcev izgubilo delo. Letošnja porast je torej nepričakovano visoka kljub optimističnim vestem, da okrevanje industrij stalno napreduje.

Federacija sodi, da so delodajalci po razveljavitvi NRA nategnili delovnik in odslovili veliko števil delavcev. Na primer po zadnjih božičnih praznikih je bilo odslovljenih 50,000 delavcev več kakor pred enim letom.

Poročilo se glasi, da porast brezposelnosti v Združenih državah v januarju lanskega leta je znašala 699,000. Presežek letošnje porasti je bil le v januarju 1931, ko je 1,328,000 delavcev izgubilo delo. Letošnja porast je torej nepričakovano visoka kljub optimističnim vestem, da okrevanje industrij stalno napreduje.

Federacija sodi, da so delodajalci po razveljavitvi NRA nategnili delovnik in odslovili veliko števil delavcev. Na primer po zadnjih božičnih praznikih je bilo odslovljenih 50,000 delavcev več kakor pred enim letom.

500 mehiških stavkarjev korakalo 400 milij

Mexico City, 2. marca. — Petsto stavkajočih rudarjev je večerj prikorakalo v glavno mesto na "gladovnem pohodu" iz Guanajuata. Hodili so 13 dni in prehodili daljavo 400 milj. S seboj so prinesli mrtvega tovariša, ki je umrl med potjo, in več bolnikov. Silno utrjene, prašne, raztrgane in deloma mrtve rudarje so sprejeli delavci v glavnem mestu in jih pogostili. Prišli so se pritožiti predsedniku Cardenasu o mizernih razmerah v rudnikih.

Voditelji japonskega puča v zaporu

Vladna kriza še ni rešena

Tokio, 2. marca. — Usoda 21 voditeljev vojaške revolte, ki je bila zatrta zadnjo soboto, in sestava nove vlade, ki naj bi nasledila ono, ki je bila omajana vlad vojaškega puča, sta glavni vprašanji, ki čakata rešitve.

Militaristični značaj največje notranje krize v zgodovini moderne Japonske je bil odpravljen z zatiranjem revolte, toda sedaj je v ospredju politično vprašanje — kdo naj tvori novo vlado.

Vojni minister Yošijuki Kavašima se je večerj sestal z militarističnimi voditelji na konferenci, na kateri so razpravljali o stališču, ki naj ga zavzame armada. Odločili so se, da bodo napeli vse sile, da se doseže enotnost v armadi, da bo ta vredna imena "slavna cesarska armada" in kot taka ščitila blaginjo japonskega naroda. Izjavili so, da armada ni zainteresirana v osebo, ki bo načelovala novi vladi, ako bo ta oseba močna in zmogla izvajati fundamentalne reforme državne politike. V novi vladi mora biti zastopana armada po zmognih voditeljih, da bo tako dobila splošni narodni značaj.

Sedaj je bilo naznanjeno, da je dvajset aktivnih vojaških častnikov vodilo revolto. Dva od teh sta že izvršila samomor, neki drugi pa se je skušal usmrtiti, a se mu je načrt ponorel. Japonska javnost srmoči ostale voditelje revolte, ker nečije izvršiti samomora po stari tradiciji, da tako operejo svoj madež. Val so v zaporu in bodo najbrž prišli pred vojno sodišče, ki bo odločilo o njih usodi.

Pet komunistov obsojenih na smrt v Nemčiji

Berlin, 2. marca. — Proces proti 25 komunistom, ki so bili obtoženi uboja nacije v letu 1931 v neki gostilni v berlinskem predmestju Neukoelnu, je bil v soboto zaključen. Pet obtožencev je bilo obsojenih na smrt, dvanajst drugih je dobilo zaporno kazen in osem je bilo oproščenih.

kih je bilo odslovljenih 50,000 delavcev več kakor pred enim letom.

ANGLIJA POPUŠČA V KAMPANJI PROTI ITALIJI

Otvoritev seje sankcijskega odbora Lige narodov

FRANCIJA GROZI Z MOBILIZACIJO

London, 2. marca. — Zunanji minister Anthony Eden je večerj odpotoval v Ženevo, kjer se bo danes udeležil seje sankcijskega odbora Lige narodov. Člani britanskega kabineta so inštruirali Edena, naj ne prevzame vodilne vloge glede predlaganih novih sankcij proti Italiji, sodeluje pa naj pri vseh akcijah, za katere se bo izrekla Liga narodov.

Slične instrukcije so dobili francoski delegatje, kar pomeni, da ne bosta ne Anglija in ne Francija priporočali poostrenje bojnotne akcije proti Italiji.

Ženeva, 2. marca. — Pierre Etienne Flandin, francoski zunanji minister bo danes, ko se sestane z angleškim zunanjim ministrom Edenom, informiral slednjega, da bo Francija mobilizirala del svoje armade, če bo nacijska Nemčija oborožila demilitarizirano cono v Porenju. Francoski krogi poudarjajo, da bi taka situacija izvala nevarnost vojne in Francija hoče zagotoviti, ali ji bo Anglija prisločila na pomoč. Tu trdijo, da je glavni cilj sestanka med Edenom in Flandinom razprava o možni oborožitvi Porenja.

Nove italijanske zmage v Abesiniji so spravile Ligo v zadrego, kljub temu je dvomljivo, da bi se odbor osemnajstotice izrekel za oljne sankcije proti Italiji.

Eden in Flandin se bosta sestal pred otvoritvijo seje sankcijskega odbora. Razgovori med državnikoma ne bodo omejeni na vprašanje oborožitve Porenja, temveč bodo vključevali tudi druge probleme, nanašajoče se na odnosa med Francijo in Nemčijo. Na dnevni red bo prišla tudi zadnja izjava diktatorja Hitlerja, v kateri je izrazil željo glede zblizanja med Nemčijo in Francijo.

Rdeči strah je spet pred kongresom

Zdaj ga mogoče spodi iz šol v zveznem distriktu

Washington. — (FP) — Komunistični borbav od časa do časa pokuka tudi v kongres. Na dnevni red je zopet prišel zadnje dni, le da ni tako kosmat in pošasten kakor je bil prošle leto, ko je nižja zbornica zaključila, da se spake niti z besedico ne sme omenjati v šolah zveznega distrikta, niti sovjetske Rusije ne. Od takrat mora v Washingtonskih šolah položiti to obvezo vsak učitelj ali učiteljica predno dobi svoj plačilni ček.

Nekaj sličnega, samo z druge strani, je prišlo pred zbornico zadnje dni, ko je neki poslanec predlagal nagobčnik za učitelstvo v Alaski in Aleutijskih otokih. Ampak to pot so bili borbav "principi Ameriške lige svobode" in ne komunizem. Amendent je seveda propadel in je burbonizem srečno odnesel pete.

Najnovejša poglavje v poduku zveznih poslancev o komunizmu je akcija, da nižja zbornica, ki vlada zveznemu distriktu, sname nagobčnik učitelstvu ter preklicde apropriracijskega zakona, ki zahteva od učitelstva, da morajo v razredih molčati o komunizmu in sovjetski Rusiji. To akcijo podpirajo tudi šolaje avtoritete v zveznem distriktu.

Popolna zmaga levice v Španiji

Velika delavska proslava v Madridu. Vlada razpustila fašistične organizacije

Madrid, 2. marca. — Večerj so bile ožje volitve v dvajsetih volilnih distriktih, v katerih ni nobena stranka dobila pretežne večine pri prvih volitvah dne 16. februarja, in zmagovita levice je dopolnila svojo veliko zmago. Sinoči je 150,000 delavcev, večinoma socialistov, korakalo po ulicah Madrida v največjih manifestacijah, kakršnih še ne pomni zgodovina glavnega mesta Španije. Mnogi se z rdečimi zastavami so med prepevanjem revolucionarnih pesmi in vzklikanjem posetile tudi aristokrataki del mesta, toda palače plemičev so bile zaprte in okna zastrta. Končno so se tisoči demonstrantov strnili pred oficelno rezidenco levičarskega ministrskega predsednika Manuela Azana, ki je stal na balkonu in sprejel proletarski pozdrav (dvig desnice s stisnjeno pestjo). Častno mesto v pohodu so imele vdove in sirote rudarjev iz Asturije, katere je španska reakcija pobila v oktobru 1934.

V soboto zvečer se je zbralo v veliki madridski areni za biko-borbe 30,000 radikalcev, ki so proslavili amnestijo političnih jetnikov.

Zadnji petek je nova španska vlada ukazala razpustiti vse fašistične organizacije in zapreti fašistične lokale po vsej Španiji.

Italijani poročajo o novi, veliki zmagi

Abesinske izgube znašajo 10,000 mož

Z afriške fronte, 2. marca. — Abesinska armada, kateri je poveljeval ras Kassa, je bila uničena v bitki z Italijani v okoliših gorovja Tembien. Po italijanskih poročilih je v bitki, ki je trajala več dni, padlo 10,000 Abesincev. Kassa se je umaknil z neznatnimi ostanki svoje armade, katere sedaj zasledujejo italijanski letalci.

Okrog pet tisoč Abesincev se še nahaja v nižnjih gorovjih Tembien, a so od vseh strani obkroženi. Mesto Abbi Addi je še v njihovih rokah, toda preti jim uničenje, ker italijansko topništvo neprestano sipa krogla na mesto. V akciji so tudi italijanski letalci, ki mečejo bombe na mesto, drugi pa sledijo abesinskim kolonom, ki se umikajo proti rekama Gheva in Takaz.

Najbolj vroča bitka je sledila italijanskemu naskoku na Amba Uok. To goro so Italijani zasedli 27. februarja, na isti dan, ko je padla naravna abesinska trdnjava Amba Alaji. Samo v tej bitki so Abesinci izgubili 3000 mož. Italijanske izgube so v primeri z abesinskimi neznatne — okrog tisoč mož.

Drugo poročilo se glasi, da so Italijani zasegli veliko število strojne in drugega orožja. V bitki sta padla tudi Detjzmač Biene, poveljnik abesinske posade, in neki drugi visok častnik.

Pariz, 2. marca. — Poročila v fašističnem tisku, ki so dospela z afriške fronte, se glase, da so italijanski letalci bombardirali in razpršili 25,000 mož Selassiejeve osebne garde, ki se je pomikala iz Desja proti Gouaramu.

Resolucijo v tem smislu je stavil kongresnik Sison iz New Yorka.

WALL STREET PREBOLEL 'UDAREC' SODIŠČA

V odloku o TVA ne vidi nevarne razsodbe

SODIŠČE SI UMILO OBRAZ

New York. — (FP) — Wallstreetarjev ni vzelo dolgo, da so preboleli "udarec" vrhovnega sodišča, katerega jim je navidezno priklopalo v odloku o Tennessee Valley Authority (TVA). Omamljeni so bili le nekaj dni, nekako tako kakor bi jih oplazil močan puh, zdaj pa je v njih krogih še opaziti prikrto in odprto veselje, da ni hujšega.

V tem odloku namreč ne vidi tako velike nevarnosti za privatne javnonapravne interese, v katere je Wall street močno zakopan, kakor je izgledalo na prvi pogled. To je bilo kmalu razvidno tudi na borzah, kjer so prvi dan mrzlično prodajali delnice elektrarskih kompanij in jim s tem zblili cene za več pointov, takoj drugi dan pa so se pričele dvigati. Wall street zdaj diha že popolnoma — normalno.

Sploh je pričel dihati moralno takoj, ko je preštedural omenjeni odlok vrhovnega sodišča. Ta odlok je namreč poln luknji in je pustil vrata na široko odprta za nadaljnje tožbe in tudi za popolnoma drugačne odloke kakor je omenjeni.

Vrhovno sodišče se je omejilo le na elektrarske naprave pri Wilsonovem jemu in izrecno povedalo, da se odlok ne tiče drugih vladnih projektov v Tennesseejski dolini in drugje. Ta elektrarna in tovarne za nitrat so bile zgrajene med zadnjo vojno kot del vojnega programa.

Vrhovno sodišče bi sploh ne služilo kapitalizmu, ako bi bilo drugače odločilo. Če bi bilo reklo, da vlada ne sme graditi in obratovati takih podjetij, ki služijo deloma ali pa v prvi vrsti tudi za "obrambene" namene, bi se bilo zamerilo vsem militaristom in popolnoma ignoriralo izrecne ustavne provizije. Priznan zakonski princip je, da sme vlada razvijati vodne in plovne sile v iste namene — za narodno obrambo.

Wallstreetarje je nekoliko oplazilo le, ko je odločilo, da sme vlada prodajati odlično električno silo, kar pa je le incidentno. S tem v zvezi je pustilo dovolj veliko luknjo, da bo lahko pozneje zanikalo vladi to pravico, namreč ako bo v drugem spornem projektu videlo, da ne služi v prvi vrsti v — "obrambene" ali vojne namene. In wallstreetarji so sigurni, da bodo lahko prišli z novimi zadevami pred vrhovno sodišče, ki so bolj "newdealskega" kakor pa "obrambene" značaja in dokazali, da so ostali projekti TVA zgolj javnega bizniškega ali "socialističnega" značaja. Vrhovno sodišče pa je že v tem odloku namignilo, da bo v takih slučajih lahko imelo drugačno mnenje.

Prav valed te rezerviranosti se je prvotna poparjenost v kapitalističnih krogih spremenila v zadovoljstvo, ki je že dobilo izraza v uvodnih kapitalističnih tiskih. Zadovoljnost namreč izražajo predvsem, ker se je vrhovno sodišče s tem odlokom izognilo popolnemu diskreditiranju.

In za burbonce je to več vredno kakor pa trenutni poraz javnonapravnih interesov. Dokler bo vrhovno sodišče obdržalo na sebi svetniško haljo, v katero ga je ogrnil kapitalizem, toliko

(Dolge na 3. strani.)

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LESTNINA SLOVENSKE NARODNE

PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodna: za Slovence doma (vse Slovene) in Kanado

\$6.00 na leto, \$1.50 na pol leta, \$0.75 na četrt leta; za Chicago

in Cleveland \$7.50 na leto, \$1.88 na pol leta; za Los Angeles

\$9.00

Subscription rates for the United States (except Chicago)

and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cleveland \$7.50 per year,

foreign countries \$9.00 per year.

Člani plačujejo po dopolnili. Rokopisi dopisov in neopisanih

glasov ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, po-

vesti, drame, pesmi itd.) se vračajo poštom, če so v slovenski

jezični obliki.

Advertising rates on agreement. Manuscripts of commu-

nications and unsolicited articles will not be returned. Other

manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned

to sender only when accompanied by self-addressed and stamped

envelope.

Naslov na vsa, kar ima stika s tem:

PROSVETA

3837-39 St. Lawrence Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Datum v objavo, ne primer (Jan. 31, 1936), poleg vsakega

brevia na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom poteka na-

ročnica. Poslovila je pravilna, da se vam list ne ustavi.

Zmagujoča demokracija

Letos so volitve v najmanj desetih deželah in s trdnim upanjem pričakujemo, da bo demokracija slavila večjo ali manjšo zmago povsod, kjer bodo ljudje svobodno volili. V treh ali štirih državah so že bile volitve in demokracija je storila velik korak naprej.

Prve letošnje volitve so bile na Grškem. Grčija je lani pod diktaturo monarhistov dobila kralja nazaj, zgodilo se je pa nekaj nepričakovane. Kralj je dovolil svobodne volitve in monarhisti so bili poraženi. Zmagali so Venizelosovi demokratje, ki so zdaj na krmilu na Grškem.

Nato je ljudstvo svobodno volilo v Španiji. Rezultat je znan. Radikalna levica, združena v enem taboru, je dobila absolutno večino. Bodočnost demokracije španske republike je zagotovljena in fašizem je zbit v tla. Vest v ameriških kapitalističnih listih, da zmaga španske levice vodi v sovjetizem, so absurden. Na Španskem ne bo nikdar kakega sovjetizma, pač pa bo vedno močnejša in vedno zdravljša demokracija.

Tretje volitve so bile na Japonskem in zmagala je stranka liberalizma, ki nasprotuje fanatičnemu militarizmu in nacionalizmu, največjemu sovražniku demokracije. Izvoljenih je bilo tudi 23 socialistov — več ko kdaj prej v deželi vzhajajočega solca. To nam daje upanje — kljub krvavemu puču zadnji teden v Tokiju in drugim pučem militarističnih blaznežev, ki morda še pridejo — da se tudi na Japonskem jasni.

Pred nekaj dnevi je bil plebiscit (ljudsko glasovanje) v mali republiki Estoniji. Volilci so bili pozvani, naj odločijo, če hočejo imeti demokracijo ali diktaturo. Z dvetretjinsko večino so se izrekli za demokracijo.

Prihodnja odločilna bitka med demokracijo in fašizmom bo vsekakor v Franciji. O rezultatu te močnega bitke lahko poročamo že danes. Demokracija bo zmagala na vsej črti. Kakor v Španiji tako tudi v Franciji pojde levica v boj združena. Socialisti, komunisti in socialni radikalci bodo imeli skupno listo.

Volitve bodo tudi v Belgiji, kjer so socialisti med vsemi posameznimi strankami najmočnejši. Tudi tam lahko pričakujemo sijajno zmago delavstva in demokracije. Na Danskem bodo volili poslance v gornjo zbornico in tudi tam bo prejkone uspeh.

Dve ostali skandinavske državi, ki imata socialistični režim, Švedska in Norveška, bosta tudi imeli letos volitve. Najmanjšega dvoma ni, da izide švedsko in norveško delavstvo iz prihodnjega volilnega boja ojačano z novimi mandati in ostane v vladi. Skandinavska demokracija je pametna in doslej ne pozna kakih fašističnih ali komunističnih erupcij.

Splošne volitve pridejo tudi na Finskem. Demokracija v finski republiki se je v zadnjih letih zelo učvrstila; v zbornici je 70 socialistov. Nobenega dvoma ni, da se to število poveča.

Končno pridejo kongresne in predsedniške volitve v Združenih državah. Težko je reči, kakšen bo izid. Morda ostane Roosevelt s svojim krparskim New Dealom, morda pride kakšen progresivni republikanec, ki ne bo nič bolj od Roosevelta. Z zmago burbonizma težko računamo, ampak vse je mogoče. Vsekakor pa bo ameriško delavstvo, če bo pokazalo kaj razumnosti, imelo dobiček od letošnjih volitev.

Kjerkoli bodo svobodne volitve v bližnji bodočnosti, tam bo demokracija odnesla večjo ali manjšo zmago. Kajti bodočnosti pripada demokraciji!

In tamkaj, kjer je bila demokracija zadnja leta najbolj potlačena, bo zmaga demokracije toliko večja.

Pazite na Rusijo, Nemčijo, Italijo, Avstrijo, Ogrsko in Jugoslavijo, kadar pridejo tamkaj svobodne volitve! — V Jugoslaviji odmi-kajo volitve. Menda se jih boje. Medtem pa nadaljujejo s policijskim terorjem in političnim mišmašem. Vse to pa ne bo dolgo trajalo, ker ne more. Prej ali slej bo počilo — in takrat bo Jugoslavija druga Španija. Prav tako Italija, Avstrija, Nemčija!

Fašizem, nacizem, klerofašizem in druge diktature so provizorična natezalnica, katere bo v nekaj letih konec.

In takrat bo demokracija slavila svojo največjo zmago.

Glasovi iz naselbin

Sola je mladini potrebna

Cleveland, O. — Gotova stvar je, ako kdo ališ besedo: svobodnomiselstvo, si jo tolmači kdo ve kako. Mnogi jo razumejo in tolmačijo napačno. Delavska ali svobodnomiselna sola nam je danes prav toliko potrebna kakor je bila potrebna SNEB. Slednjo je zahteval čas in prav tako zahteva čas tudi ustanovitev šole za mladino. Delavski razred je tako izpodrivan, oziroma mladina, da brez boljše izobrazbe ne more pričakovati boljše bodočnosti kakor jo imajo njeni roditelji.

Kdor zasleduje sedanje boje za obstanek in jih razume, bo priznal potrebo, da vsaj njegovi otroci dobe boljše znanje o delavskih vprašanjih in se vzposobijo, da bodo znali priboriti si boljše življenje v človeški družbi.

Razume se, da bo prvo vprašanje poleg kupa drugih, kje dobiti denar za financiranje šole. To je eno vprašanje, na katerega se bodo opirali, oziroma nasprotovali tisti, ki se ne strinja-jo z idejo, da se njih otroci podučujejo v znanju. Ampak na vse take pomisleke bi se ne smeli ozirati. Tudi ni važno, kako se šola imenuje, ker to nima pomena, glavni so principi. Za enkrat naj bi se pobirali prosti prispevki za pokrivanje stroškov. Tudi na dohodke od prireditve se lahko računa. Sem pa tam bi mogoče občine kaj prispevale.

Moja sugestija je, da je prva potreba, da se stvar ustanovi, potem pa na delo za finance. Narod, ki ima že take šole, imajo uspehe in mladina jih zna ceniti in se tudi zanima za take šole, ker vidi koristi v njih. Seveda bodo blufarji blufali, da bo vse vrage pobral, ampak to so strahovi. V takih šolah se ne podučuje o vrugu in drugih človeških zmotah, marveč o znanju, naravnih zakonih, vedi o industrijah, delavskih in socialnih problemih in drugih rečeh, o katerih je potrebno, da ima človek znanje v današnji družbi.

Bodo društva, ki bodo rekla: "Kaj mi potrebujemo take šole, nas je malo in nam ne bo koristila." Ampak to so izgovori, katerih bi ne smeli biti. Ali bi njih otrokom škodovalo, ako bi prišel učitelj enkrat ali dvakrat na teden jih podučevati? Otroci bi dobili knjige ter se učili. Čemu neovskeljivost avojim otrokom do boljše izobrazbe? Tista izobrazba, katero so nam dali naši roditelji, ni več koristna. Torej pustimo našim otrokom priliko do večje izobrazbe kakor pa smo jo mi dobili v svojih mladih letih. Ni nobenega izgovora, da bi SNPJ ne mogla ustanoviti take šole, da bi bila ponos vsem Jugoslovonom v tej deželi.

Stari in mladi pionirji! Vsi na delo za doseg tega cilja! Vaši sinovi in hčere vam bodo hvaležne za tako šolo. SNPJ naj prodira naprej zmagovito in v ponos slovenskega naroda. Kar se je lotila ta velika Slovenska narodna podpora jednota, je tudi izvršila v korist in ponos svojega članstva. Torej upajmo, da organizira tudi to prekoristno šolo brez odlašanja.

August Kužnik, bivši član.

O zmaznem detetu in volitvah Milwaukee. — Naj navedem slučaj neke revne družine, kateri je v zadnjem zimskem valu zmaznilo dete v zibel. Družino poznam, dasi ni slovenske narodnosti.

Oče prizadete družine je že dolgo brez dela. Dela za relief, toda ne zasluži toliko, da bi zadostovalo za vse nujne potrebščine. Ko je vremenski biroj nedolgo naznanil, da prvi proti mestu silen mraz, ki bo še pred nočjo dosegel 20 do 25 pod ničlo, ni prizadeta družina imela lopate premoga, niti denarja ne kredita. Oče je odšel na reliefno postajo s prošnjo, da mu dajo tona premoga, kar so pa odklonili. Odšel je domov in skušal stanovanje greti s plinom v kuhinjski peč. Razume se, da taka gorkota v tako silnem mrazu nič ne zaleže.

Ko je prišla noč, se je družina z dvema otrokoma podala v postelj, misleč, da bo na ta na-

čin lagije prestala mraz. Mlada mati je zavila svoje tri tedne staro dete v vse cunjce, ki jih je imela v hiši, češ, da ne bo trpe-lo mraza. Ko se zdani, reče mo-žda, da je čudno, ker se dete ni ponoči nič oglasilo. Vstane in gre k zibel, kjer je našla — zmaznjeno dete. Vsak si lahko predstavlja silno bolelost mlade matere in očeta.

O tem dogodku je pisalo tudi tukajšnje meščansko časopisje. Šele tragedija je omehtala re-lifne oblasti, ki so odredile, da se v tem mrazu nobenemu re-lifnemu prosilcu ne sme odreči premoga, preiskava o njegovem položaju pa se bo izvršila po-zneje. Če bi bila to storila prej, bi v tej družini ne bilo prišlo do tragedije. Olajšala bi bila tudi trpljenje neštetim siroma-kom, ki so bili v podobnih raz-merah. Ampak treba je trage-dije, predno se birokrati zga-ne-jo.

V deželi je vsega v izobilici — kuriva, živeža, obleke itd. Tudi denarja je dosti pri — bo-gatinih. Saj časopisje poroča, da prosperiteta že pridno kora-ka po deželi. Iz delavskih časopisov tudi lahko vidimo, kako veliki profiti se stekajo v bla-žne velikih korporacij in njih lastnikov. Kljub "dobrim" čas-om pa vemo iz lastnih izkušenj, da je v deželi še vedno silna revščina. Najbrž je ni bilo še nikdar toliko kakor jo je danes, ker bedni relief je komaj kaplja v morju. In z reliefom se re-vščine ne da odpraviti. Z relief-om se revščina le vzdržuje.

Pred nami so volitve — ob-činske, državne in zvezne. De-lovno ljudstvo bo prihodnjo je-sen zopet odločalo o svoji uo-bi z glasovnic. Kako bo glas-ovalo? Če bo zopet dalo večino kapitalističnim kandidatom, pa-bili republikanci ali demokrati, je lahko sigurno, da bo deležno enake ali pa še večje mizerije kakor jo je bilo zadnja leta. Na boljše čase sme upati le, če bo v vse javne urade izvolilo delav-ske kandidate, to je socialiste. Vse drugo je brez pomena. Ta ali drugi kandidat starih strank je lahko dober človek, toda mo-ra po izvolitvi odložiti svoje simpatije do tlačnih in izko-riščenih na polico, ker bossi ka-pitalističnih strank ne tolerira-jo takih ljudi na odgovornih mestih. Volilci si naj to dobro zapomnijo.

Joseph Ule.

Mednarodni delavski koncert

Cleveland, Ohio. — V nedeljo 8. marca se bo vršil prvi medna-rodni delavski koncert v avdito-riju Slov. narod. doma na St. Clair Ave. Pri tem koncertu so-delujejo delavski pevski zbori različnih narodnosti, kakor tudi pevski zbori clevelandskega or-ganiziranega delavstva, moški in ženski. Kot omenjeno, bo to prvi koncert te vrste, ki ga prireja socialistična stranka, in bo že za-radi tega zanimiv. Določene so nagrade za najbolj efektivne pevske zore. Za sodnike so po-

Veliko stekleno oko, izdelano v steklarni v Corningu, N. Y., bo kmalu poslano zvezdarni Californijskega tehnološkega instituta.

Od leve proti desni: Julius Hochman, podpredsednik International Ladies' Garment Workers unije; David Dubinsky, pred-sednik te organizacije, in Max Cohen, predsednik krajevne unije oblačilnih delavcev št. 60 v New Yorku.

vabljeni kulturni kritiki od cle-velandskih časopisov. Najboljši pevski zbor bo imel tudi čast na-stopiti na masnem shodu v Pu-blice auditoriju, ki se bo vršil za časa narodne konvencije socia-listične stranke 25. maja v Cle-velandu.

Vstopnina k temu zanimivemu mednarodnemu delavskemu kon-certu je samo 35 centov. Vstop-nina bo veljavna tudi zvečer za ples za tiste, ki bodo ostali v dvorani. Vstopnina samo za ples zvečer bo 25 centov. Za ples bo igral unijaki orkester, ki igra na radio in je dobro poznan v naselbinah, posebno med mladino. Pričetek koncerta bo ob 8. po-lpodne. Okusno večerjo bodo ser-virale članice soc. kluba št. 27 in angleškega odseka. Vstopnice v predprodaji se dobijo pri član-stvu soc. stranke in pri pevcih del. pevskih zborov in drugih.

Slovenski kakor tudi drugi de-lavci in delavke ste uljudno vab-ljeni, da se tega koncerta udele-žite v velikem številu.

Za publicistijski odbor — L. Z.

"Firar" o delavskih mulah

Cleveland, O. — Kaj pa je de-lavec kaj drugega ko mula, ki vleče dan za dnevom na vse pre-tege, potem pa pogine? Tako pi-še v A. D. newburški "firar".

Da delavec vleče ko mula, do-klar ne pogine, je vzrok to, ker dela za lenuharje in poneumne-valce. To je znano tudi newbur-skemu profesionalnemu poneum-nevalcu. On ve, dokler bo delav-ska masa nezavedna, da bo biz-nisa okej. Niti ovčarski pastir bi ne pisal takih bedastoč kakor jih je načelal dopisnik iz Newbur-ga v A. D. Začne s "he, he, he"

— po oslovsko — potem se spra-vi nad urednika Prosveite in piše o bogu, klofutih, zabitosti, zem-lji, mesecu in breah. Končno je poklical še Galilejce in norce. To je njegov — "common sense."

Ni moj namen, da bi se prega-

njal s človekom, ki kaže toliko

masla. Poštenemu človeku se

gnjusi taka "logika". Gnjusiti se

mora tudi poštenemu katoličanu.

Kaj takega je zmoten le človek,

ki dela biznis z bogom. Naš po-

klje ni, da bi se kregali, kako

se bomo imeli po smrti ali pa ra-di

boga. Mi se zavedamo, da se nam

dela krivica v današnji člo-

veški družbi. Kdor pa tega ne vi-

di, je slep. Mi se borimo za vse delavstvo, tudi za katoliško. Oni so prav taki trpini ko socialisti ali komunisti. In kadar doseže-mo kakšno izboljšanje, so ga de-ležni prav tako katoliški kot ne-katoliški delavci.

Torej zakaj tisto prokleto za-bavljanje proti vsem, ki ne tulijo v dopisnikov rog? Newburški do-pisnik da figo za boga, marveč le za dolar in pa kakšne mastne oporoke. To so njegovi bogovi. Če bi teh ne bilo, bi se nič ne prepiral radi boga. Ampak biz-nis je blizni.

Kot sem že omenil, ni naš na-men ali pa naloga, da bi se pre-pirali, ali je bog ali ga ni. Tudi urednik nima te naloge. Torej rojak, ako se ti vidi, da ti je vera potrebna, svobodno ti. To je tvo-ja privatna zadeva in ni potreb-no, da bi se vsled tega ti in jaz sovražila.

Naj si dopisnik zapomni, da smo se mi malo več in prej učili ko on. Njegove teorije in mož-ganske pesnobe smo že zdavnaj vrgli med smeti. Preveč imamo izkušenj, da bi se dali blufati blufarjem. Ni moj namen kaj žaliti, ampak takih blodarij ka-kor jih piše dopisnik, ne morem prenesti. Noričnica je na Turney Road in ne na 80. cesti. Tam je še nekaj pametnih rojakov.

To sem napisal vsled tega, da

kdor čita A. D. izven Clevelanda,

ne bo mislil, da smo Newburčani

norci. Veliko poznam rojakov, ki

opravljajo svoje verske dolžno-sti, pa so dostojni in lahko obču-ješ z njimi, ker imajo razum.

Avgust Kužnik.

Vabilo na večerinko

Detroit, Mich. — Dne 14. fe-bruarja se je vršila seja gospo-dinjskega kluba SDD v domovih prostorih. Ko sem stopila v dvo-rano, sem bila veselo iznenade-na, ko sem videla toliko novih članic. Hvala za to gre predvsem mrs. Anzick, mrs. Stimač, mrs. Cesen in mrs. Ločnikar, ki so se potrudile in šle na agitacijo za nove članice. Posebno tukaj v Detroitu je treba precej potr-pežljivosti in dobre volje za to, ker so Slovenci jako raztreseni.

Pri seji nas je bilo 35, kar je po mojih mislih lepo število. Ve-liko novih članic, ki so se upisa-le, ni bilo navzočih deloma radi oddaljenosti in deloma radi mrz-lega vremena. Upam, da se ude-leže druge seje vse. In kot so na seji poročale omenjene članice, bodo z agitacijo še nadalje-vale. Upam, da bo nas na pri-hodnji seji še enkrat toliko in bo-mo lahko ukrenile kaj koristne-ga za Slovenski delavski dom in gospodinjski osek.

Na seji dne 14. februarja smo sklenile, da priredimo večerinko dne 7. marca v Slov. del. domu, 437 S. Livernois. Pričetek ob 8. smih zvečer, vstopnina prosta. Igral bo na harmoniko vsem do-bro znani Mike Koran in plesa-željni torej ne bo dolg čas. Kot navadno, bo ženski klub skrbel za najboljše postrežbo in zabavo.

Torej prav uljudno vabimo vse Slovane, da se polnoštevilno udeležite naše zabave in s tem pripomorete do boljšega uspeha. Kot razvidno, so se naše gospo-dinje odločno zavzele, da poma-gajo Slovenskemu delavskemu domu in gospodinjskemu odes-ku do boljšega uspeha in obstan-ka. Torej bomo še za naprej i-meli priložnost skupno se shaja-ti na naših priredbah. Na svi-denje 7. marca!

Mary Obed.

'Moderni časi'

Po petih letih nov nemi film Chaplina

Pet let že ni izdelal Charlie Chaplin nobene-ga novega filma, in v Ameriki, kjer se tudi največji dogodki in najbolj popularne igranje pozabijo že najkasneje v enem letu, pomeni to dosti. Toda ko so te dni uprizorili v kino Rivoliu v New Yorku njegov novi film "Moderni časi", se je zbrala pred kinematografo tako velika množica, da je morala stola glavna policijska četa vzdrževati red in je bila končno prisiljena, da množico tudi razene.

Ceprav je znašala vstopnina okrog pet do-larjev, je bila ogromna dvorana popolnoma razprodana. Zavoljo gneče se je mora-la predstava začeti s skoraj enournno zamudo kajti šele tedaj je večina ljudi, ki so plačali svoj prostor, utegnila preriti se v dvorano. Ljudje pa so prišli iz vseh delov Združenih držav, celo iz Mehike, Kanade in Anglije. Chaplinova popularnost ni tedaj v teh petih letih njegovega molka utrpela nobene škode.

Kakor vsi Chaplinovi filmi, so tudi "Mo-derni časi" nemi film, vsaj pretežno. Le tu in tam ima glasbene vloške in kot posebno pre-seenečenje je Chaplin tokrat ponudil svojim gledalcem to, da ga morejo videti kot polje-ga in plesočega Chaplina. Kakor v vseh prej-šnjih filmih, je Charlie tudi tukaj večni po-puh s smejočim se srcem, ki ga ljudje mačja. Vidimo ga v moderni tovarni ob tekočem tra-ku, ki ga spravi v blaznost. Njegovo ozdra-ženje se vrši v prizorih, ki so istocasno ho-mični in tragični. Edina svetla točka v življenju ubogega brezposelnega mu postane mlada prijateljica (Pauletta Goddardova), s katero si najdeta borno bivališče na periferiji velika-ga mesta. Tu si utvarita svojo srečo, toda nazadnje ne moreta ostati niti tu, česta jima postane zadnje zatočišče, po njej se odpravila z roko v roki v daljavo, svojim upom naproti.

Film je globok in razodeva mnoge brida-reesne na način, ki ga zmora pač samo Chap-lin. Prvič pa se je zgodilo, da ga publika ni sprejela s soglasnim navdušenjem. Še nikoli niso kritike Chaplina napadale tako, kakor po tem filmu. Očitajo mu preveč otipljivo, po-polnoma komunistično tendenco ter hudo kri-tiko ameriških policijskih in industrijskih vo-dij.

Pravila za nevrastenike

Dr. Heisig daje vsem, ki trpijo za živčnimi boleznimi, sledeče nasvete.

1. Utruj se! Če je utrjevanje še zdravst-vo, človeku v normalnih okoliščinah zelo koristi tem bolj je za bolne ljudi, posebno pri živci-slabosti. Naši predniki so svoje otroke en-stavno "pomakali" v mrzlo vodo rek. Ob kon-cu 18. stoletja se je razširila podobna metoda. V zimskem času so delali luknje v ledu na re-kah in so otroke skopali v ledeno mrzlo vodo. To je zelo drastična metoda in marsikdo je ne prenesel; napravimo pa lahko drugače. Najpreprosteje je, da pričenemo z utrjevanjem v toplem letnem času s kratkim umivanjem v mrzli vodi. To je telesu najprijetnejše in voh hitreje do smotra, nego če začnemo s kopeplni 30 ali več stopinj in potem znižamo vsak dan temperaturo za kakšno stopinjo.

2. Bodi zmeren v uživanju! Dobra krepla

hrana brez prevečjanosti, brez ostrine, prava

domača hrana, ki daje prednost zelenjavi —

to je najboljše. Soli, popra, jesiha, paprika

itd. sploh ne nosi na mizo in tudi v kuhinji jih

čim manj uporabljaj. Kave, čaja in alkohola

se je treba izogibati, voda in mleko nadome-stita lahko vsako drugo pijačo. Tu pa tam li

kozareček piva ali lahkega vina seveda ne bo

škodil, hujših alkoholov pa se brani kaj

svojega najhujšega sovražnika.

Električna luč in nahod

Angleški fizik Leonhard Hill svari vse, ki so nagajeni k nahodu (in koga ne muči ta te-prijetnost?), naj se varujejo električne na-svetiljave. Z dolgo vrsto poskusov je namre-ugotovil, da draži električna luč sluznice v no-su in povzroča nahod.

Nasprotno pa ne kažejo tega učinka drug- vrste razsvetljave kakor petrolej, plin, svetlo itd. Te luči nahod celo preganjajo. Delal je med drugim poskuse, pri katerih je s močnim električnim obsevanjem poskusnim osebam pripravil najhujši nahod, toda ko je nahod-nikom potem približal skoraj do nosa navadno staroško svečo, je nahod takoj izginil. V ste-rem dobrem času so imeli torej vendarle se-kaj dobrega: luč, ki je nahod preganjala.

7000 let stara kultura v puščavi

Angleška ekspedicija pod vodstvom znane-ga raziskovalca Shawa Kennedyja je odkri-la v Libijski puščavi ostanke kulture, ki je ce-tela pred kakšnimi 7000 leti. V več jamah je odprava odkrila 25 risb na stenah, ki pred-stavljajo prizore iz lovškega, poljedelskega in živinorejskega življenja. Risbe so izvršene v belo in rdečo barvo.

Posebno zanimivo odkritje je bilo jamo pokopališče s kakimi 300 grobovi. V teh gro-bovih so našli Angliji kraane nakite iz zlata, srebra in draguljev, pasove z okrasi iz turko-zov in školj, dalje lončeno posodo z orna-mentiko, ki se ponavlja v tisočletja mlajši ničanski kulturi.

PROSVETA
Pismo iz Bele Krajine

Ob koncu januarja 1936. letošnja zima je bila toliko bolj hladna mila. Temperatura kakor sredi maja, to selenja kakor sredi oktobra. Toplo je tako, da ni videti koga, ki bi nohil vrhajo krog, ki bi se hoče ludo klanjati, razen če se hoče ludo postaviti in pokazati, da je ima. Vreme je tako, da je imela vremena: sitnost, je, da je kot v aprilu in antrosu, oramo nositi dežnik s seboj, udar gremo kam po opravkih. S političnim vremenom se pa ne moremo prav nič pohvaliti. Vse menjajo kakor bele srčice. To samo na sebi se tako hudo, če bi slabe urade zamenjali z dobrimi. Na- danje se pa zgodi, da vsaka po- litična stranka hoče imeti svoje- stvite v uradih in čim prevza- je oblast, čeprav samo za dva- štiri, začne takoj metati na ce- lo stare uradnike in nastavlja- nove brez ozira, ako so spo- sobni ali ne. Ta sistem se vrši pri ob bane pa doli do občin- skega predsednika ali celo ob- nekakega sluga. Razume se, da- ni taka politika ne dela no- ve časti, še manj je pa splo- se koristi od nje.

Tako na primer je bil odstav- en župan metliške okolice g. Jakub, zelo napreden mož in- šoren moderni kmetovalec, ki- bi bil tudi banovski svetnik. Če- ni prav poučen, je bil na nje- vo mesto imenovan, seveda

Vesti s Primorskega

retiran zaradi slovenskih knjig in tihotapstva

Pretekli teden so karabinjer- aretirali v Tribuši Josipa Petiča, starega 26 let, iz Ja- rše. Obdolžen je, da je tihot- apil iz Jugoslavije živila in da- nesel čez mejo slovenske- žilje.

Službena proslava v čast slo- venskemu odpadniku Fortu- natu Razpetu, ki je podel- v Abesiniji

V nedeljo, 2. febr., se je zbra- v Idrji izredno veliko ljudi, vseh bližnjih in daljnih ob- in v vasi so jih prignali, da- pristvojuje čaščenju, ki je bi- namenjeno odpadniku sloven- nega naroda Fortunatu Razpe- tu iz Spodnje Idrje. Star je bil 28 let. Ze pred leti se je bil v fašistično milico. Kot- k je moral na abesinsko boji- se, kjer je 3. januarja t. l. pa- pri nekem spopadu ob poto- ja Gedgeda Zabaha v Eritreji. Proslavi so hoteli dati še pose- povdarek. Radi tega so pri- teli v Idrjo prefekt Ciampa- ni, politični tajnik Luraschi, predsednik goriške pokrajine, stopniki vojske in milice, od- polanstva najrazličnejših na- onalnih in fašističnih organi- cij, posebno pa še vse baliske- druge fašistične ustanove iz- tega okoliša. Prisostvovati so- orali tudi vsi rudarji.

Najprej se je vršila maša za- pokojnikom v župni cerkvi, ki jo- moral brati domači župnik g. rko ob asistenci dveh drugih- ahovnikov. Nato so se zbrali- na trgu, ki nosi sedaj ime po- alijanskem kralju Viktorju- manuelu III., kjer stoji hiša- trijskega fašija. Na pročelju te- se, ki se bo odalej imenovala- Fortunatu Razpetu, so odkri- tramornato spominsko plo- o, ki naj priča o sramoti, ki- je napravil sin slovenske ma- re svojemu narodu. Glasi se- ko-le:

"Fortunatu Razpet (pisano je- aspet!) — bojevnika v Vzhod- i Afriki — je posvetil s smrtjo- nad vse italijansko in faš- ično prepričanje — tega ob- nejnega ozemlja — Hudournik- gedgeda Zabaha (Eritreja) 3. auarja 1936. XIV."

ROBNE NOVICE IZ PRI- MORJA

Karabinjerji v Tribuši so are- tili 26 letnega Josipa Svetica- Jagrše pri Cerknem, ki je ba- rikel baa preko meje. Pri njem- o našli več slovenskih knjig- repeljali so ga v zapore v Cer- nem. Sam pa se jim je prijavil- 26 letni Ignacij Poljanec iz Stop-

prisljen na napeto žico. Pokoj- ni Brumnič zapuša ženo in ko- pico nepreskrbljenih otrok.

Granata ubila očeta in sina.

V bližini Kromberga sta 40-letni Ivan Furlan in njegov 10 letni sin Vladimir našla granato, ki je- tičala v kupu kamenja. Skušala- sta jo izkopati, a je pri tem eks- plodirala. Očeta je na mestu u- bilo, dečka pa so prepeljali v go- riško bolnico, kjer je v soboto- podlegel strašnim poškodbam.

Smrti nesreči v planinah. Dne 8. febr. sta se pod Bogatinom v Julijskih Alpah smrtno ponesre- čila dva vojaka, alpinec Grandi in obmejni stražnik Sanita. Na- ledeni plošči ju je spodneslo in- sta padla 30 metrov globoko v- prepadi. Proti večeru so njeni- trupli prepeljali v Tolmin. V- pondeljek so ju pokopali.

V St. Petru pri Gorici je bil a- retiran Marij Fajgel, star 22 let. Prijavili so ga sodišču, ker ni- prišel k naboru. Dejansko pa ni- prejel predpisane poziva. Iz e- nakih razlogov je bil v Gorici a- retiran tudi 22 letni Franjo Ma- rušič.

Stečaji na Goriškem. — V o- ktobru in novembru preteklega- leta je bilo v goriški pokrajini- proglašanih 10 stečajev. Med- drugimi je bil proglašen stečaj- Ivane Durjavčeve, ki je imela- trgovino z mešanim blagom v- Gorici, dalje goriškega trgovca- Leopolda Uršiča, avtopodjetnika- Altrana v Ajdovščini, Ivana Vi- dmarja v Ajdovščini, Alojzije- Kletičeve v Idrji in Alojzija- Podgornika v Tribuši.

Blizu Plav so našli vaščani na- bregu Soče truplo utopljenke, ki- so v njej spoznali 40 letno Iva- nko Zabarjevo iz Avé nad Kana- lom. Žena je že skoraj pred t- mi tedni s tamkajšnje brvi pre- ko Soče po nesreči padla v vodo- in utonila.

Blizu St. Vida na Vipavskem- je utonil v Vipavici 40 letni kme- ſki posestnik Karel Moser. Na- ali so ga ljudje nekaj ur pozneje- na bregu vode nekaj 100 metrov- nižje od brvi.

Požar v Vrtovinu. — V Vrto- vinu pri Črničah je nastal požar- v hiši posestnika Franca Bata- gelja. Vaščani so takoj prihiteli- gasiti in uspelo jim je rešiti vsaj- del poslopja. Škoda znaša okrog- 10.000 lir.

V Tribuši so karabinjerji iz- vršili hišno preiskavo pri Lapa- novih in našli večjo količino na- bojev za stare avstrijske puške- modela 1891. Zaradi tega je bil- 19 letni Metod Lapajne prijav- ljen sodišču. Enaka usoda je do-

letela 33 letnega posestnika An- tona Kuštrina s Sentišlaka gore, pri katerem so našli tudi mnogo- smodnika.

V Črničah na Vipavskem je- nastal požar na seniku posestni- ka Andreja Lojka. Ljudje so k- sreči omejili ogenj, ki je postal- nevaren tudi že sosednjim h- šam. Senik je pogorel do tal. Po- sestnik je bil oškodovan za 5000- lir. Kako je požar nastal ni zna- no.

PROFESORSKA?

Redko sicer, a vendarle se- zgodi, da morajo sodniki razso- jati o posledicah pozabljenosti- kirurgov, ki puste v operiranče- vem telesu nožič, skarje ali dru- go orodje.

Nekoliko nenavadnejši je pro- ces, ki se te dni plete v Barcel- oni. Obtoženi kirurg — eden iz- med najuglednejših v mestu — je namreč pozabil v operiranče- vem trebuhu svoje . . . naoč- niki!

Naočniki! Človek se mora- nehoti vprašati: kako je neki- operacije končal brez naočnikov, če so mu bili potrebni? Ali mu- pa mar niso bili potrebni? A- zakaj jih je potem vzel k opera- eliji?

V KINU IZGUBLJENE NOGAVICE

Ondan so v največjem lon- donskem kinu razstavili izgub- ljene predmete.

Stoterim palicam, dežnikom- in muškim klubom se je pri- družilo več kot 1000 rokavic in- 200 parov — ženskih nogavic. Pa- to še ni vse! Tudi ženske in- moške čevlje so našli čistilci pod- sedeži.

Kaj vse ljubezen stori! Ali pa nemara vročina — ?

Dva svetova

"Jaz pijem samo zato, da po- zabim, da me je žena zapustila."

"Jaz pa bi hotel pozabiti, da- me moja žena čaka."

Dvoje

"Moja žena je pisateljica. Vsa- ko leto objavi najmanj en ro- man."

"Moja pa vsako leto najmanj- enega utajil!"

Majhen nesporazum

"Ali bi šli v nedeljo v cirkus- za bolhe?"

"Ne! Ob nedeljah ostanem- doma pri svojih!"

Poljska aretirala nacijske zarotnike

Obnova protizidovske kampanje v Nemčiji

Krakov, Poljska, 2. marca. — Neki tukašnji list je objavil po- ročilo, da je bilo v Katowicu a- retiranih več sto nacijskih na ob- tožbo veleizdaje, veliko drugih- pa je pobegnilo v Nemčijo.

Ta list piše, da so nacija usta- novili organizacijo, katere cilj- je bil odepitev dela Slezije od- Poljske l. 1937, ko je infela po- teči veljavnost ženevake kon- vencije. Ta organizacija, ki so- jo tvorili bivši nemški vojaki, je- bila nedavno razpuščena in te- mu so sledile aretacije. Obrav- nava proti nacijskim, ki so obto- ženi veleizdaje, se bo pričela v- maju.

Po razdelitvi Slezije med- Nemčijo in Poljsko l. 1922 sta- obe državi podpisali konvencijo, ki določa svobodno komunikaci- jo med obema deloma do l. 1937.

Berlin, 2. marca. — Nacija so- večeraj obnovili protizidovsko- kampanjo in odstavili 763 ži- dovskih notarjev na podlagi ne- davno sprejetih zakonov proti- židom. Protizidovski val je ne- koliko ponehal v zadnjih tednih, ko se je vršila olimpijada, ker- niso hoteli nacija žaliti zunanjih- športnikov, ki so se udeleževali- tekem.

Istočasno je list "Fraenksche- Tages Zeitung", ki ga izdaja Ju- lius Streicher, velik sovražnik- židov, zapisal, da so se motili- oni, ki so mislili, da bodo nacija- odnehali v svoji gonji proti ži-

Tank novega tipa, ki je bil nedavno izdelan za švedsko armado.

Poljska aretirala nacijske zarotnike

Obnova protizidovske kampanje v Nemčiji

dom. "Bila je le kratka pavza, ki je potrebna od časa do časa", piše ta list. "Gonja proti židom se bo sedaj obnovila a podvoje- no silo."

Samo v Frankoniji se bo ta- teden vršilo 152 antizidovskih- shodov, na katerih bodo govo- rili nacijski voditelji.

Država Texas slavi svoj stoletni rojstni dan

Washington, D. C. — Dne 2. marca je bila država Texas, največja država v ameriški Uni- ji, stara sto let. Dne 2. marca 1836 se je država Texas odtrga- la od Mehike in proklamirala ne- odvisnost. Slavnosti, ki bodo pri- rejene v Texasu ob priliki stolet- nice, bodo trajale dalj časa in- stale bodo 15 milijonov dolarjev. Za to proslavo je bila tudi izda- na posebna poštna znamka za tri- cente.

Sovjetski pilot preletel milijon kilometrov

Moskva, 2. marca. — Nikolaj- Sabanov, pilot letalske linije- Moskva-Berlin, je bil zadnje dni- odlikovan z redom rdeče zasta- ve, ko je dopolnil milijon kilo- metrov (625.000 milj) letalske- službe brez nezgode. Milijon ki- lometrov je naredil v 7000 urah- v sedemnajstih letih.

Najnovejša škotska

"Kaj ti je, prijatelj, da si tako- žalosten?"

"Ah, tako mi je težko! Danes- smo razpustili nogometni klub, ki- je star celih 46 let."

"Zakaj ste ga pa razpustili?"

"Ker nam je nekdo ukradel- žogo!"

Wall street prebolel 'udarec' sodišča

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Časa ta institucija ni v nevar- nosti.

"Ena najboljših strani je," pravi New York Times o tem- odloku v uvodniku, "da bo ma- goče pomagati razpriti bedasto- domnevo, da sodišče tvori davet- starcev, ki hočejo kongresu va- liti svojo voljo in zanesti v u- stavo svoje privatne predso- dke." Enako tolažilno kritike vr- hovnega sodišča tudi drugi ka- pitalistični listi.

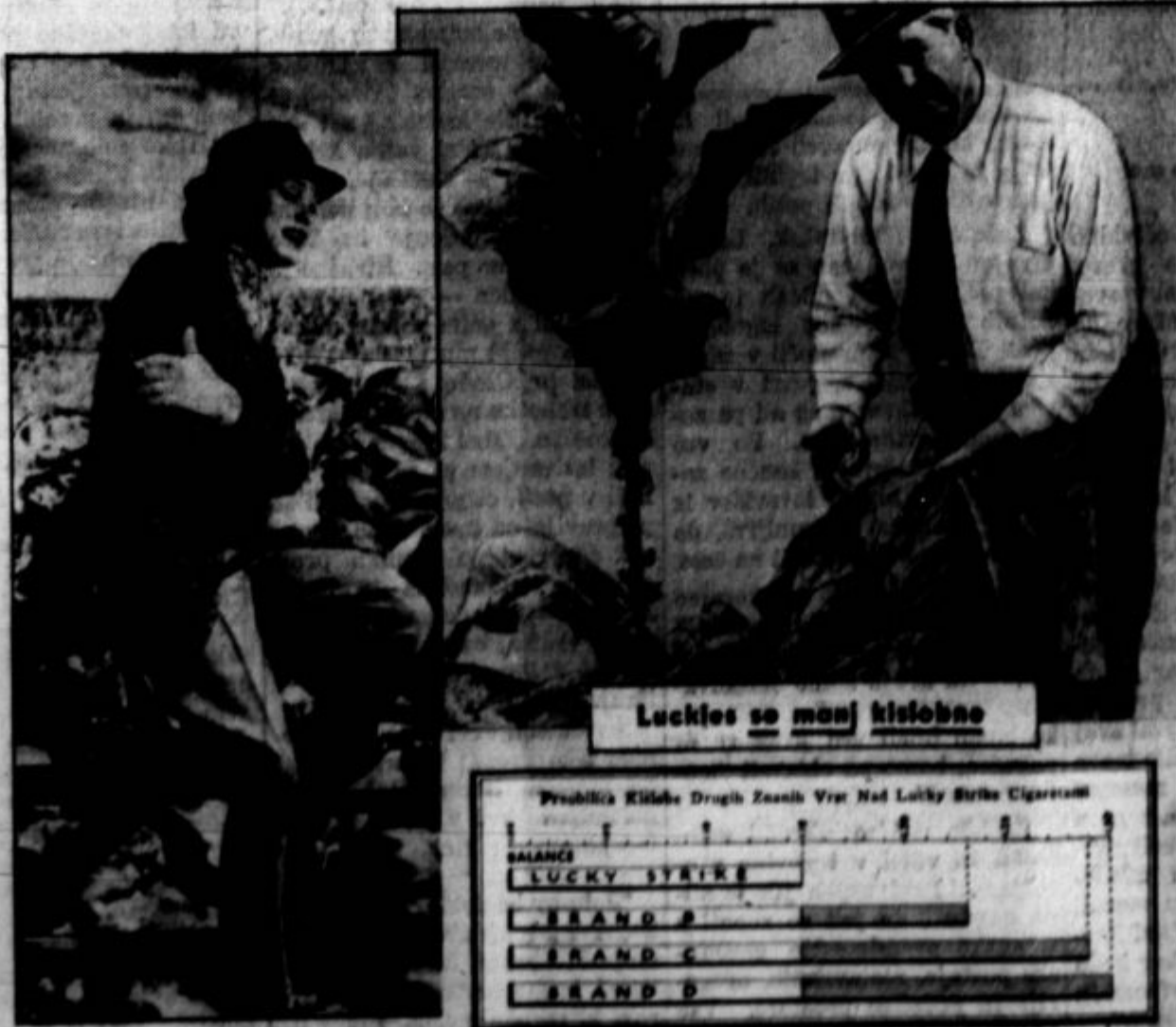
Chicago Daily News je bil- sadnje dni še dalj in ovrknil- vse kritike tega sodišča s na- vedneži in navadnimi ignoran- ti. V uvodniku argumentira, da je vrhovno sodišče a tem o- lokom jasno pokazalo svojo ne- pristranost in razorožilo svoje- kritike, predvsem pa odstranilo- to vprašanje iz prihodnje pre- sedniške kampanje.

Vsi snaki tudi kažejo, da je- vrhovno sodišče imelo prav to- na vidiku, kar vse skupaj le po- trjuje argument, da vrhovno- sodišče ni in ne mora biti napri- stranako niti živel v samostan- ski izolaciji. Podvrženo je prav- tako ekonomskim in političnim- tokom dežele kakor vsak drug- posameznik ali skupina. Argu- ment pa še vedno drži, da bo- ameriška demokracija vsaj to- liko časa izredno piškava, ka- pasta in dvoumna, dokler bo- vrhovno sodišče lahko odločalo- o ustavnosti po kongresu spre- jetih postav.

All ste naročeni na dnevnik "Prosveta"? Podpišajte svoj list!

Luckies — lahka kaja

BOGATEGA, ZRELEGA DELA TOBAKA—"IT'S TOASTED"

SREDNJI LISTI

Vrhn listi vseh tobačnih rastlin utegnejo dati končni rezek, alkaljski okus. Spodnji listi povzročijo kislost v kaji. Samo srednji listi so, ki se približujejo v naravi najbolj okusnemu kislo-bno-alkaljskemu razmerju. V LUCKY STRIKE cigaretah so razbiti srednji listi.

LUCKIES SO MANJ KISLOBNE

Zadnje kemično preizkušnje kažejo, da imajo druge znane vrste preoblično kis- lobe nad Lucky Strike od 83% do 100%.

* Izdi Porzani Od Navedenih Kemikalij Laboratorijev In Preiskovalnih Skupin

"IT'S TOASTED" — Zaščita vašega grla — proti draženju — proti kašlju

Dolina meseca

ROMAN

Spisal JACK LONDON—Pisovalci Vladimir Levitik

"Pravega Robinsona Crusoeja bi se tu lahko igrala," je vzkliknil Billy, ko sta krenila od črte, do katere je segala plima, proti kraju vode. "Pojdi semkaj, Robinson. Ustavim se tu. Jaz sem seveda tvoj Petek; kar ti porečeš, velja."

"A kaj ukreneva s Sobotom?" V igravi osuplost mu je pokazala svežo stopinjo na pesku. "Morda je kak divji ljudožer, pomisli!"

"Ne boš. To ni bila bosna noga, ampak teniški čevlji."

"A divjak je nemara dobil teniški čevlji od kakga utopljenega ali pojedene mornarja, mar ne?" mu je oporekla.

"Mornarji ne nosijo teniških čevljev," jo je urno zavrnil Billy.

"Preučen si za Petka," ga je pokarala; "a vendar se lahko utaboriva, če stopiš po najina svežnja. Razen tega ni treba, da bi bil tisti, ki so ga pojedli, mornar. Nemara je bil kak potnik."

Ko je minila ura, je bilo udobno taborišče gotovo. Pogrnila sta odeje, nasekala iz suhega naplavljenega lesa zalogo drv in obesila nad ogenj ročko za kavo, ki je kmalu začela peti. Saxon je poklical Billyja, ki je bil našel desko, izprano po valovih, in je iz nje napravil mizo za silo. Pokazala je proti morju. Na oddaljenem skalnem rtu je stal mož, ki ni imel razen plavalnih hlač ničesar na sebi. Gledal je proti njima in videla sta, kako so mu v vetru vihrali dolgi temni lasje. Ko je jel plezati po skalah proti kopnini, je Billy opozoril Saxona na to, da nosi teniške čevlje. Čez nekaj minut je skočil tujec s skale na breg in krenil proti njima.

"Vraga!" je Billy šepnil Saxoni. "Suh je zelo, a pogled njegove mišice. Videti je, da so tedi vsi sami sportniki in telovadci."

Ko se je novodošlec približal, je zadoščal Saxoni že prvi pogled v njegov obraz, da se je takoj spomnila starih pionirjev in neke posebne vrste obrazov, ki jih je pogosto videla med stari vojaki. Čeprav še mlad — več kot trideset mu jih ne bi bila prisodila — je imel ta mož isti dolgi in ozki obraz z močnimi podočnicami, visokim, ozkim čelom in visokim, tenkim, zakrivljenim nosom, ki je bil skoraj popoln odpravljen kljunu. Ustnice so bile tenke in zelo gibčne; toda oči so se razlikovale od vseh, kar jih je bila kdaj videla pri pionirjih, veteranih ali drugih ljudeh. Bile so tako temno sive, da so se zdele rjave in v njihovem pogledu je bilo nekaj daljnega in bednega, kakor da bi bistro prodirale v vso neskončnost prostora. Saxon je megleno začutila, da ga je že nekje videla.

"Dober dan," je pozdravil. "Tu vama mora biti kaj prijetno." Tako govorec je vrgel vrečo, ki je bila do polovice polna, na tla. "Skoljke so. Vse, kar sem mogel dobiti. Voda še ni dovolj nizka."

Saxon je čula Billyja, kako je zamolklo nekaj vzkliknil, in opazila brezmejno osuplost, ki se je zrcalila na njegovem obrazu.

"Nu, bogme, ponosen sem, da vas srečam," je planilo iz njega. "Dajte mi roko. Zmerom sem si obetal, da vam jo moram stisniti, če vas kdaj kje zagledam. — Veste?"

A tu so Billyja premagala čuvstva in pridušeno hihitanje, s katerim je bil začel, se je izšlo v onemogel, grmeč grohot.

Neznane ga je radovedno pogledal preko sklenjenih desnic in se nato vprašujoče ozrl v Saxona.

"Nikar ne zamerite," je grgal Billy, še in

še stresaje tujcu roko. "A ne morem si pomagati, da se ne bi smejal. Bog mi je priča, časih sem se ponoči zbudil in se zasmejal in spet zaspal. Saxon, ali ga ne spoznaš? To je prav tisti frak — veste kaj, prijatelj, v teku na sto vatlov ste vražji dečko — kaj?"

In tisti mah je Saxon nenadoma prešnil spomin, kje ga je bila videla. Bil je tisti, ki je stal z Royem Blanchardom pri avtomobilu, takrat, ko je bolna in sama zase ne vedoča tavalala po neznanih koncu mesta. A tudi takrat ga ni bila prvič videla.

"Ali se še spominjate zidarske veselice v Weasel-Parku?" je vprašal Billy. "In teka za stavo? O, jaz bi spoznal vaš nos ne vem kje izmed milijonov drugih. Vi ste tisti, ki ste vtaknili Timothyja McManusa palico med noge in povzročili najhujši pretep, ki so ga kdaj videli v Weasel-Parku ali drugod."

Zdaj se je tudi gost začel smejati. Stal je na eni nogi; kakor ga je zvijalo in lomilo, tako je prestopal z noge na nogo. Nazadnje je sedel na naplavljeni klado.

"In vi ste bili tam," je nazadnje trudoma hlipnil proti Billyju. "In ste me videli. Videli ste me!" Obrnil se je k Saxoni. "Pa vi?"

Pokimala je.

"Čujte," je spet prišel Billy, ko ju je smeh nekoliko minil, "rad bi vedel, zakaj ste to napravili. Povejte, zakaj? To sem se od tistih dob ves čas vpraševal."

"Jaz tudi," je bil odgovor.

"Timothyja McManusa niste niti poznali, jelite da ne?"

"Ne. Nikoli prej ga nisem videl in tudi pozneje ne več."

"A kakaj ste potem —?"

Mladi mož je buhnil v smeh, pa se je kmalu obrzdal.

"Če bi mi šlo za glavo, ne vem. Imam prijatelja, zelo bistroumnega fanta, ki piše trezne, znanstvene knjige, pa ga neprestano srbijo, da bi vrgel jajce v električni ventilator, češ, kaj se bo zgodilo. Morda je bilo tudi z menoj tako — razlika je le v tem, da se srbjenja nisem zavedel. Ko sem videl njegove noge, kako so letele mimo mene, sem kratkomočno vtaknil palico mednje. Nisem vedel, da bom to storil. Stori sem, pa je bilo. Timothy McManus ni mogel biti bolj presenečen od mene."

"Ali so vas ujeli?" je vprašal Billy.

"Mar sem videti tak, da bi se dal ujeti? Nikoli v svojem življenju se še nisem tolikanj ustrašil. Sam Timothy McManus me ne bi bil ujel tisti dan. A kaj se je zgodilo potem? Slišal sem, da je nastal strahovit pretep, a jaz nisem utegnil počakati, da bi bil videl."

Sele čez četrte ure, ko mu je bil Billy podoben opisal bo, sta se predstavila drug drugemu. Gostu je bilo ime Marc Hall, živel je pa v majhni villi med Carmelskim borovjem.

"A kako sta prav za prav našla pot v Biercevaliv?" je radovedno vprašal. "Tistim, ki hodijo po cesti, se o njem niti sanjati ne more."

"Biercevaliv mu pravijo?" je dejala Saxon.

"Tako so ga krstili. Eden iz naše družbe je nekoč poletel tu taboril pa smo ga imenovali po njem. Skodelico te kave bi popil, če mi jo daste," se je obrnil k Saxoni. "Potem razkazem vašemu možu okolico. Na ta zaliv smo zelo ponosni. Nihče ne prihaja semkaj razen nas."

(Dolje prihodnja.)

tri dolarje na teden. Mati in sestra sta se mu zdeli tuji, zato je že drugi dan izginil v noč po svojih temnih potih.

Začetek je bil težak. Lačen, utrujen in zamazan se je potikal po temnih ulicah in zakotnih brlogih kot izgubljen pes. Danes je prenočil v zapuščenem skladišču, jutri v starem železniškem vozu ali pa zavrnjenem avtomobilu. Po več dnevem iskanju je končno zasledil nekaj bivših tovarišev iz pobožnevalnice. Razumljivo, da se jim je takoj postavil na čelo.

"Fantje, najprvo si moramo preskrbeti avtomobil in orožje," je bolj zapovedal kot pa svetloval. "Od kraja bomo obiskovali majhne 'zverine', potem pa ko bomo imeli več skušenj in poguma, bomo pa obiskali 'mojo' banko!"

Se isto noč so ukradli avtomobil in vdrl v trgovino z orožjem. Prvi uspeh jih je silno navdušil in jeli so ropati s satansko predrznostjo gasolin-ske postaje, restavrate, drogerije in podobne prostore. Vse jim je šlo po sreči in vlome so se skoro smatrali za prijetne in razburiljive pustolovščine. Drvele so brez brade z vsakim dnem v večje zločine, krvoločnosti, nasilja in trparije.

Kmalu potem pa je sledila prva tragedija, padla je prva

žrtev. Nkega večera so se mladi roparji sestali v predmestju, v nekem italijanskem restavrantu. Vsi so bili že precej pijani. Razven strežnika, ki je bil obenem kuhar, ni bilo žive duše v prostoru. Zločinci so se posedli v najbolj temen kot in pričeli razvijati načrt glede vloma v banko, kjer je Johnnyjeva mati izgubila svoj denar. Glave skupaj tlačoč so se navduševali za nameravano "avanturo" števila 1, pri tem pa jih je mladi Italijan-strežnik sumljivo opazoval in se za vsak primer oborožil s samokresom. Ko so se nato roparji pošteno najedli in do konca domenili glede roba, so vstali izza mize in pričeli plačevati račun. Strežnik jih je predrzno meril, kakor da bi hotel reči, naj si z njim nikar ne privoščijo kakšne neumestne šale, kajti drugače... Posebno pa je z očmi prodiral Johnnyja, ker je očitno spoznal v njemu vodjo gänge. Njune oči so se srečale, iz katerih se je bliskala grožnja. Johnnyja je pogrelo, da se ga upa tak ušiv strežnik tako nearampo gledati in nenaodoma je ukazal svoji gangi predrzno in zapovedljivo kot kakšen despot:

"Fantje, nič ne bomo plačali temu ušivemu Dagotu!"

"Oh yea!..." je prav tako predrzno odgovoril strežnik in kot blisk potegnil samokres, toda Johnny je bil hitrejši kakor on; padel je strel in mladi Italijan se je zgrudil v krvi.

Kri, umor jih je takoj stregnil in nepopisno prestrašil. Pogнали so se skozi vrata kot hudournik in zbežali naravnost v smeri, kjer je stal njihov avtomobil, toda v sled strahu in zmede ga niso mogli najti, zato se je Johnny pognal na stopnik mimo vozečega avtomobila, pahnul voznika iz njega, kakor so se urno naložili v avto in v divjem 60-miljskem tempu oddrveli iz mesta.

Avtomobil drvi v noč, motor enoglasno-divje poje, luči prodirajo in razgrinjajo goste temo. V avtomobilu vlada smrti-molk; mladeniči trza groza; v moznane se jim je zarilo nekaj strahotnega, kakor da nameravajo zločin umiti z zločinom. Obrazi so jim obrnjeni v Johnnyja in zdi se, da se jim v očeh prikrito bliska sovraštvo in grožnja do njihovega voditelja, ki jih je "spravil na rake strašno pot. Nenadoma pa Johnny preseka morečo tiho in se blazno zakrohote:

"Hahaha! Moj stari je vedno govoril, da bom doktor... da bom zdravil ljudi, toda sedaj... sedaj jih ubijam... hahaha! Doktor... hahaha... Korajžo strahopetci! Kmalu bo vse dobro, nakar bomo oropali 'mojo' banko... hahaha..."

se Johnny še bolj blazno smeje. Njegovi tovariši se tresejo od gneva in strahu. V očeh se jim čita: "Ne krohotaš se! Ne izživaj... Ti si vsega kriv!"

toda Johnny ne sluti nič, ne vidi nič, ampak se še bolj demon-sko krohota, norčuje in kaže svojo mogočno pest. Strašno je besen, obseden — sto policajev bi zdobil z enim samim udarcem, če pa bi mu prišla v roke Wessel in Črednik, ju bi v tistem trenutku na mestu razrezal na koščke. Med njegovim blaznim izživljanjem pa se osem rok krči v pesti, otiplja orožje in se pripravlja na upor. Ena izmed rok se previdno pomika proti vratom avtomobila in tiplje kljuko — nenadoma pa se odpre vrata, osem rok kot ena zgrabi Johnnyja in brez usmiljenja vržejo iz avtomobila.

Avtomobil drvi v noč; mladeniči trza groza; v ozračju vlada moreča tiho; Johnny se polomljen plaz v jarku in pri-tajeno stoče v gluho noč.

"Johnny bo doktor..." je nekoč sanjal delavec Kovač in skopuško hrotil denar, ki ga je koval iz stitosektrastih porzanih rok, ki so bile močne, kakor da jih je skoval sam kovač.

Ali ste že naročili Prosveto ali Mladinski list svojemu prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete svojcem v domovino.

Odpustil ti bom

Frederic Boutet

Inženir Jean Lussigny je sedel v svoji delovni sobi in pregledoval poslovno pošto. Ko je odprl neko pismo v rumenem ovitku, se je nekaj čudnega zganilo na njegovem obrazu; neje-verno je skomignil z rameni, roke, ki so bile pravkar hotele raztrgati kos papirja, so nemirno zadržale. Zdajci se je pa premislil, vatal je in odšel s pismom v roki v sobo svoje žene.

Irena se je pravkar oblačila. Njen obraz, še nenašminkan, je bil svež ko jutro samo in v svoji prirodnosti ljubkejši ko kdajkoli.

"Nekaj bi ti rad pokazal, ljubica," je dejal Lussigny in ji pomolil rumeno, na stroj stipkano pismo.

Zena je brala:

"Gospod! Trikrat na teden se se-stane vaša žena z nekim mladeničem v skrivnem pritličnem stanovanju 7. okraja. Iščite, kje, iščite, s kom. Dober prijatelj vam pošlita to uganko v razplet. Y. Y. Z."

"Jean, to je gnusno, to je —!"

"Nikar se ne razburjaj, Irena," je dejal Lussigny in položil ženi v pomirjen roko na ramo. Kljub temu je čutila, da ostro opazuje njen obraz.

"Ne zdi se mi vredno, da bi skušal izvedeti, kdo je ta nič-vrednež, ki bi rad s svojim pi-sanjem uničil najino zakonsko sredo. Resda, med vsemi najini-mi znanci, sva menda edini za-konski par, ki živi že sedem let v najlepši ubranosti in mu nih-če ne more ničesar očitati."

"To je res od alle in sramot-no," je dahnila Irena. "Ne bi verjela, da je kaj takega mo-goče."

"—da je svet tako nizkoten. Seveda, ljubica; kako bi le ti vedela, ko pa nisi nikoli pogle-da la zavrnjenosti v oči."

"Da si gre kdo kaj takšnega izmišljaj — nezaljšano! Ljub-čka naj bi imela, ko imam ven-dar tebe za moža!"

Irena se je zdrznila. Kako vi-teški, kako dober je njen Jean!

"Čuj me, Irena, midva sva itak vzvišena nad povprečnimi ljudmi. Ne ljubim te samo kot mož, kot ljubček, temveč kot to-variš, s teboj delim veselje in žalost, zdim se kakor varuh tvo-je sreče in tvojega miru — ne-sebičen sem do skrajnosti. Va-me lahko zmerom popolnoma zaupaš. Tvoje pribežališče sem, kjer najdes zmerom odprta vr-ta, pa naj se zgodi karkoli. Ire-na, to, kar ti bom zdaj rekel, je mogoče nenavadno, prečudno morda, toda čuj: Če si se mi znabit kdaj v trenutku zmote — izneverila..."

"Kaj potem?" je dahnila Irena in dih ji je zastal.

"Potlej, Irena, bi ti odpustil. Sicer je pa ta beseda preveč slo-vesna. Med nama je sarm raz-umevanje in iskrenost. Če bi mi kdaj skesano priznala ka-kšno zablodo, naj bo v tistem tre-nutku pozabljena; pozabil jo bom jaz in pozabila jo boš ti."

"Tako zelo me ljubiš..." je vprašala tiho. Skrbno je opa-zovala njegov obraz. Ali mar komedijo igra? Ne, ni mogoče, njegov obraz je preveč odkrito-srčen.

"Da, in zato nočem, da bi ti, vseeno iz kakšnega vzroka, tr-pe-la ali se me pa bala. To ne-sramno pismo mi je dragoceno, ker mi je dalo priložnost, da sem ti vse povedal, kar mi je težilo arce."

Ko je bila Irena spet sama s svojimi mislimi, si je dejala: Glej, kako zelo me ljubi! Kako mi zaupa! Tako velikodušen, tako plemenit in nežen. Ni-sem ga vredna — in še neumna sem povrh, zakaj oni drugi Jeanu še do členkov ne sega. Onemu drugemu je bilo Mar-cel ime. Res je stanoval v pre-krasnem pritličnem stanovanju v 7. okraju. Res je bil mlad, eleganten in premožen, toda ne-pomemben. Edina prednost, ki jo je imel, je bila, da ni bil njen mož, da je bil "oni drugi."

Irena je preklinjala svojo iz-nevero. Vest jo je grizla, ker je bil Jean tako plemenit in nežen. V tisti minuti je sovražila nje-govega tekmeča.

Z namračenimi obrvmi je ti-sto popoldne stopila v razkošno pritlično stanovanje v 7. okraju. "Če hočeš, da se še kdaj vidi-va, se moraš preseliti!" je dejala

William Green (levo), predsednik Ameriške delavske federacije, in John L. Lewis, predsednik rudarske unije UMWA.

takoj ob vstopu in lepega Mar-cela še objela ni. "Moj mož je dobil danes brezimno pismo. Gotovo mu ga je poslala kakšna zavistnica, kakšna tvoja stara ljubica. Bržčas me je vjela, zdaj bi se pa rada maščevala."

"Glej, glej!" je rekel Marcel.

"Na vso srečo je moj mož pre-več plemenit in prefin, da bi verjel takemu obrekovanju!"

"Da, same vrline so ga," je razdraženo pripomnil Marcel. "Zato ne razumem, da ga varaš s tako nepomembnim človekom, kakršen sem jaz!"

"Tudi jaz ne razumem," je srdito odgovorila Irena. "Niko-li te nočem več videti."

In šla je. Pred dobro minuto, ko je bila prišla k njemu, še ni bila za trdno odločena, da bo Marcela pustila. Nu, pa se je vendar zgodilo. Dražilo jo je, da je Marcel niti a kretnjo niti z be-sedo ni skušal zadržati. Zalo-šten je bil ta konec! Zdaj ji ni kazalo drugega, kakor da se vr-ne spet na pot poštenosti. Je-nova ljubezen je po tej temni dogodivščini še jasneje zable-stela.

O, ta prekleta nezvestoba — in ta kes —

"Kaj ti je, Irena?" je vprašal Jean, ko je stopil in obednico.

Irena se je pošteno prestrašila. Joj, kakšen oster pogled ima, kako dobro me pozna!

"Nič," je odgovorila.

"Pač, čutim, vidim... Ne-kaj te teži. Zaupaj mi, povej, Irena!"

Ni več pomišljala. Da, govo-riti mora, razbremeniti se mo-ra, sicer ga ne bo nikoli več vredna. Z velikimi blažnimi oč-mi se je resno zazrla v njegov obraz.

"Da, Jean, nekaj ti moram priznati. V trenutku zablode-tisto brezimno pismo je —"

"Kaj praviš?" Jean je posko-čil pokonci in zavihtel pesti. Gnev mu je spalil obraz in oči so mu zagorele v blaznem og-nju.

Irena se je zgrozila. Preteča nevarnost ji je vili moči. "Ha, ha," se je zasmejala, "samo preizkusiti sem te hote-la; torej si vendar ljubosumen!"

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 10. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta v šteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. Prosveta stane za vse enake, za člana ali članice \$0.90 za eno leto, \$1.80 za dve leti, \$2.70 za tri leta. Naročilo plačajo pri naročilu \$1.80 za eno leto, \$2.70 za dve leti, \$3.60 za tri leta. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag za S. N. P. J. List Prosveta je vseh lastnik in gotovo je v vsaki družini, ki bi rad čital list vsak dan. Cena lista Prosveta je:

Za Zdrav. države in Kanado	Za Člone in Chicago
1 tednik in..... 4.90	1 tednik in..... 4.90
2 tednika in..... 2.90	2 tednika in..... 2.90
3 tednika in..... 2.40	3 tednika in..... 2.40
4 tednika in..... 1.90	4 tednika in..... 1.90
5 tednikov in..... ni	5 tednikov in..... ni

Za Evrope je..... \$0.90

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsto denarja ali Order v pismu in si naročite Prosveto, list, ki je vseh lastnik.

Pojasnilo:—Vseč kakor hitro kateri teh članov preneha biti član ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, moral tisti član in dotične družine, ki je tako skupno naročena na Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati vsto listo Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo lista datum za to vsto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošljim naročnino za list Prosveto vsto \$.....

1) Ime..... Čl. družine.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga priplačite k moji naročnini od sledočih članov družine:

2)..... Čl. družine.....

3)..... Čl. družine.....

4)..... Čl. družine.....

5)..... Čl. družine.....

Ime..... Družina.....

Moja naročnina.....

Moja naročnina.....

Moja naročnina.....

Moja naročnina.....

Moja naročnina.....

Moja naročnina.....

Moja naročnina.....

Moja naročnina.....

Moja naročnina.....

Moja naročnina.....

Moja naročnina.....

Moja naročnina.....